

Anonymizované znenie

C-485/19 - 1

Vec C-485/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania**Dátum podania:**

25. jún 2019

Vnútroštátny súd:

Krajský súd v Prešove (Slovensko)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

12. jún 2019

Žalobca:

LH

Žalovaná:

PROFI CREDIT Slovakia s.r.o.

ECLI:SK:KSPO:2019:8117211934.2

[OMISSIS][číslo spisu]

UZNESENIE

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „predkladajúci súd“) v právnej veci **žalobcu**: LH [OMISSIS] proti **žalovanému**: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., [OMISSIS] [údaje o žalobcovi a žalovanom] **o zaplatenie 1.500,- Eur s prísl.**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov [OMISSIS][číslo veci] zo dňa 15.11.2018 takto

rozhodol:

Podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku sa konanie prerušuje a Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladajú tieto otázky:

Zapísané do registra	
Súdneho dvora pod č	1 119 858
V Luxemburgu dňa	25. 06. 2019
Fax/e-mail:	
Podané dňa:	25/06/19
	Súdny tajomník, poverený Miroslav Aleksejev Vedúci sekcie

A.

I. Má sa čl.47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej aj „čl.47 Charty“) a implicitne právo spotrebiteľa na účinný prostriedok súdnej ochrany vykladať tak, že mu odporuje právna úprava v § 107 ods.2 Občianskeho zákonníka o premlčaní práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej premlčacej dobe, podľa ktorej sa právo spotrebiteľa na vrátenie plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky premlčí aj v prípade, že spotrebiteľ sám nedokáže vyhodnotiť neprijateľnú zmluvnú podmienku a toto premlčanie uplynie aj za stavu, že spotrebiteľ o povahe neprijateľnej zmluvnej podmienky nevedel?

II. Ak je právna úprava premlčania práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej dobe aj napriek jeho nevedomosti v súlade s čl.47 Charty a princípom efektivity, potom sa pre tento prípad predkladajúci súd pýta, či:

Odporuje čl.47 Charty a princípu efektivity taká vnútroštátna prax, podľa ktorej je na spotrebiteľovi **dôkazné bremeno** preukázať na súde **vedomosť** osôb konajúcich za veriteľa, [Or. 2] že veriteľ porušuje práva spotrebiteľa, v danej veci vedomosť o tom, že neuvedením správnej ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) veriteľ poruší zákonné pravidlo a tiež vedomosť, že v takomto prípade je úver bezúročný, a že prijatím úrokov sa veriteľ bezdôvodne obohatí?

III. Ak je odpoveď na otázku v čl. A. bode II. negatívna, potom u koho na strane veriteľa z osôb, akými sú konatelia, spoločníci a obchodní zástupcovia veriteľa má spotrebiteľ povinnosť preukázať vedomosť podľa otázky uvedenej v čl. A. bode II.?

IV. Ak je odpoveď na otázku v čl. A. II. negatívna, aká **intenzita** vedomosti je postačujúca na dosiahnutie cieľa, ktorým je **dokázanie úmyslu** dodávateľa porušiť predmetné pravidlá na finančnom trhu?

B.

I. Bránia účinky smerníc a k nim príslušná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie ako Rasmussen, C-441/14, EU:C:2016:278, Pfeiffer, C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584 body 113 a 114, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, bod 48, Impact, C- 268/06, EU:C:2008:223, bod 100; Dominguez, C-282/10, bod 25,27, a Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, bod 38, takej vnútroštátnej praxi, podľa ktorej k záveru o eurokonformnom výklade dospel vnútroštátny súd bez použitia výkladových metód a bez náležitého zdôvodnenia? (1)

II. Ak po použití výkladových metód, akými sú najmä teleologický výklad, autentický výklad, historický výklad, systematický výklad, logický výklad (metóda a *contrario*, metóda *reductione ad absurdum*) a po použití vnútroštátneho poriadku ako celku s cieľom dosiahnuť cieľ v článku 10 ods. 2 písm. h) a i) Smernice 2008/48 (ďalej aj „Smernica“) dospeje súd k záveru, že eurokonformný výklad smeruje k stavu *contra legem*, je v takom prípade, porovnávajúc napríklad

2

Anonymizované znenie

vzťahy pri diskriminácii alebo ochrane zamestnancov (2), možné priznať uvedenému ustanoveniu Smernice na účely ochrany podnikateľov voči spotrebiteľom pri úverových vzťahoch priamy účinok a ponechať ako neuplatnené euronekonformné ustanovenie zákona?

Odôvodnenie

I. Skutkový stav

A. [OMISSIS][**Or.3**][citácia čl. 47 Charty]/[OMISSIS]/[OMISSIS]1. LH (ďalej aj „žalobca“) dňa 30.5.2011 dohodol spotrebiteľský úver so spoločnosťou PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o. (ďalej aj „veriteľ“ alebo „žalovaná firma“). Išlo o úver 1.500 Eur s úrokovou sadzbou 70% a RPMN 66,31%, s povinnosťou vrátiť celkom 3 698,40 Eur počas štyroch rokov v 48 mesačných splátkach po 77,05 Eur. Veriteľ si mohol podľa zmluvy už **v prvý deň** úverového vzťahu **kompensovať** poplatok 367,49 Eur za to, že spotrebiteľ bude mať príležitosť dosiahnuť odklad splátok úveru (bod 8.4 zmluvy). LH tak nedostal 1.500 Eur, ale len čiastku 1132,51 Eur. Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj „Súdny dvor“) medzitým v inej veci rozhodol (C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283), že dodávateľ úveru nekoná korektne, ak kráti spotrebiteľský úver o náklady (3). Ďalej bolo pre úver LH typické to, že splátky úveru neboli v zmluve špecifikované podľa **istiny, úrokov a poplatkov**.

2. Zdá sa, že zmluva vykazuje viacero nedostatkov porušujúcich pravidiel Európskej únie o spotrebiteľských úveroch (napríklad):

- už **v prvý deň** úverového vzťahu si podľa zmluvy firma **kompensovala poplatok 367,49 Eur** (ďalej v texte aj „poplatok“), a tak spotrebiteľa ukrátila o plnohodnotný úver v žiadanej výške (1.500 Eur). Prítom ani nebolo isté, či by spotrebiteľ v budúcnosti využil takto spoplatnenú možnosť odkladu splátok. Súd zdôrazňuje, že LH sa poskytol úver o 24% nižší oproti dohodnutej sume,
- spotrebiteľ taktiež nedostal dôležitú **informáciu o skutočnej RPMN (ročná percentuálna miera nákladov)**, keďže je zjavné, že výška úveru formálne uvedená v zmluve ako vstupný údaj pre výpočet RPMN je odlišná od výšky skutočne poskytnutého úveru. Tiež odporuje pravidlu o fungovaní RPMN, keď RPMN (66,31%) je nižšia ako úroková sadzba (70%). Zdá sa preto, že nesprávna RPMN je popri neprijateľnom poplatku ďalším porušením pravidiel o poskytovaní spotrebiteľských úverov. Žalobcovi tak vzniklo okrem iného právo na vrátenie poplatku.

3. LH fakticky čerpal 1.132,51 Eur a firme zaplatil 3.698,40 Eur. Stalo sa tak za stavu, že LH ako spotrebiteľ nebol informovaný o neprijateľnosti poplatku a o skutočnej výške RPMN. **Nesprávne uvedenie RPMN** je prítom podľa slovenského práva spojené s odradzujúcou **sankciou** pre veriteľa, ktorá sa rovná okrem iného aj strate práva veriteľa na poplatok.

4. LH sa v predmetnej veci domáha sankcie - vrátenia poplatku. Veriteľ sa bráni tým, že právo LH je **premlčané**. Vlastnosťou premlčania je stav, že súd spotrebiteľovi premlčané právo neprizná.

5. Podľa vnútroštátneho práva sa dotknuté právo premlčuje v subjektívnej a v objektívnej [**Or. 4**] dobe (4).

5.1. V **subjektívnej** premlčacej dobe dvoch rokov. Táto doba začína plynúť od momentu, kedy sa spotrebiteľ dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu.

5.2 V **objektívnej** premlčacej dobe desiatich rokov, ktorá plynie od času, **kedy k úmyselnému obohateniu reálne došlo**. Pre túto objektívnu premlčaciu dobu je typické to, že premlčanie plynie bez ohľadu na vedomosť spotrebiteľa o dotknutom probléme. Pre objektívnu dobu je tiež typické to, že v prípade nedbanlivostného obohatenia je táto objektívna premlčacia doba **tri roky**.

6. Súdny dvor opakovane rozhodol, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ sotva dokáže vyhodnotiť zmluvnú klauzulu, že je neprijateľná (nekalá) (5). Takou klauzulou sa zdá, že je aj klauzula o spornom poplatku 367,49 Eur.

7. Ochrana, ktorú Smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie (rozsudok Mostaza Claro, C-168/05, bod 29 rozsudok Cofidis, C-473/00, Zb. s. 1-10875, bod 34).

8. Dňa 2. februára 2017 sa LH dozvedel od právnik, že ho firma poškodila tým, že použila neprijateľné podmienky a tiež, že nebol správne informovaný o RPMN. LH podal preto dňa 2. mája 2017 žalobu, teda z pohľadu subjektívnej **dvojročnej** premlčacej doby, **včas**.

9. Súdny už v minulosti poskytl spotrebiteľom ochranu so záverom, že obdobné konanie žalovaného veriteľa je viac ako nedbanlivé. Preto sa spotrebiteľovi síce právo premlčí do dvoch rokov od kedy sa dozvie o bezdôvodnom obohatení, no na prípad dopadá desaťročná objektívna premlčacia doba, ktorá uplynie bez ohľadu na vedomosť spotrebiteľa, a ktorá plynie už od momentu nedôvodného prijatia plnenia veriteľom z nekalej zmluvnej podmienky. K reštitučnej povinnosti sa zohľadňuje aj rozsudok z 21. decembra 2016 v spojených veciach C-154/15, C-307/15 a C-308/15, „...*Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, ktorá časovo obmedzuje reštitučné účinky súvisiace so súdnym určením nekalej povahy podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, ktorú obsahuje spotrebiteľská zmluva uzavretá s predajcom*

alebo obchodníkom, len na sumy, ktoré boli neoprávnene zaplatené podľa tejto podmienky po vyhlásení súdneho rozhodnutia, ktorým bola určená táto nekalá povaha. “[Or. 5]

10. Právnu prax však zásadne ovplyvnilo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.10.2018 č. k. ICdo 238/2017 (ďalej len „Najvyšší súd“), podľa ktorého **nie veriteľ** má dôkazné bremeno dokázať svoju nedbanlivosť, **ale spotrebiteľ** má povinnosť dokázať vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania na strane veriteľa. A v prípade, že **spotrebiteľ neunesie bremeno dôkazu**, potom bude dopadať na prípad kratšia objektívna trojročná premlčacia doba, ktorá je pre spotrebiteľa nepriaznivá. **Najvyšší súd pritom použil analógiu z trestného práva (6).**

11. Citujeme z uznesenia Najvyššieho súdu, v ktorej bol žalobcom obdobne spotrebiteľ (poznámka: zvýraznenie vykonal predkladajúci súd): „**19.** *Tu dovolací súd konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia **aplikujúc analógiu podľa trestného práva** hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle §451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva, napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. **V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.** “*

12. Na strane predkladajúceho súdu vznikli pochybnosti o kolízii takéhoto postupu s právom na účinný prostriedok ochrany, s právom na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty a princípom efektivity úniijného práva. Súdu sa totiž javí **takmer nemožné**, aby spotrebiteľ preukázal firme jej vedomosť o porušovaní pravidiel a tiež preukázal uzrokovanie (vedomosť) na strane osôb konajúcich za veriteľa, že sa veriteľ obohacuje. Navyiac je problematická otázka, ak je dodávateľ právnickou osobou, ktorej osobe na strane firmy má spotrebiteľ dokazovať vedomosť o porušovaní práva, a teda či konateľovi, dodávateľovi alebo dílerovi, a tiež otázka, akú intenzitu porušenia práva má spotrebiteľ preukázať? Obzvlášť

náročné je, ak sú tieto osoby v zahraničí. Spotrebiteľ nedisponuje prostriedkami preukázať vnútorné psychické postupy veriteľa (vedomostnú a vôľovú zložku). Na porovnanie[Or.6] jednoduchšia situácia v rozsudku C-449/13, ECLI:EU:C:2014:2464, bod 27 „...spotrebiteľ nedisponuje prostriedkami na preukázanie...

13. Súd použil slovné spojenie „**takmer nemožné**“ z toho dôvodu, že spotrebiteľ musí dokázať firme **vedomostnú a vôľovú** zložku úmyselného konania osôb konajúcich za firmu. V prípade priameho úmyslu má spotrebiteľ preukázať, že firma vedela o porušovaní jeho práva a že sa chcela takto na úkor spotrebiteľa obohatiť. Na aplikovanie desaťročnej premlčacej doby postačuje aj **nepriamy úmysel**, no pri tomto zavinení má spotrebiteľ náročnú úlohu dokázať, že firma vedela, že porušuje pravidlá financovania a že je pre tento prípad uzročená s tým, že sa na úkor spotrebiteľa obohacuje. A práve preukázanie týchto skutočností je pre akéhokoľvek spotrebiteľa takmer nemožné.

14. Obzvlášť problematickým je stav, aký je aj v predmetnej veci, keď spotrebiteľ sám nemal vedomosť o povahe nekalého poplatku.

15. V inej veci Súdny dvor rozhodol, že vyžadovanie od spotrebiteľa preukázať konanie na strane dodávateľa, je v rozpore s princípom efektivity. Išlo o prípad, kedy spotrebiteľ niesol bremeno dôkazu preukázať porušenie pravidiel o preverovaní bonity spotrebiteľa (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo francúzskej veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol., 9 „...*Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že:... - jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej **dôkazné bremeno** nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 Smernice 2008/48 **zaťažuje spotrebiteľa**, a...*

16. Podľa predkladajúceho súdu sa zdá, že v predmetnej veci je oproti francúzskemu prípadu ďaleko viac náročnejšie dokázať firme jej vedomosť a uzročenie s porušovaním pravidiel týkajúcich sa RPMN. Spotrebiteľ má podľa názoru súdu možnosť len poukázať na fakty, ku ktorým došlo, no je extrémne náročné dokázať vedomostnú a vôľovú zložku konania firmy.

17. Súd sa preto domnieva, že ak v teste **princípu účinného prostriedku nápravy pred súdom, princípu spravodlivého procesu podľa čl.47 Charty** a princípu efektivity práva EÚ pri právach spotrebiteľov vyplývajúcich z nekalých zmluvných podmienok pred Súdny dvorom Európskej únie vôbec obstoje (pre nebezpečenstvo nedostatku informácií) trojročná objektívna premlčacia doba, ktorá oslabí právo **neinformovaného** spotrebiteľa až na hranicu straty práva (zdôrazňujeme v prípade **neinformovanosti** spotrebiteľa), tak potom je otázne, či neodporuje čl. 47 Charty a princípu efektivity taká **rozhodovacia prax súdov**, ktorá od **spotrebiteľa vyžaduje, aby niesol dôkazné bremeno** a dokázal firme vôľu a vedomosť konať v rozpore s pravidlami úverovania spotrebiteľských úverov. Zdá sa, že spotrebiteľ [Or.7] nedokáže viesť férový kontradiktórny proces

(k použitiu Charty vo vzťahu ku kontradiktórnemu procesu napríklad C-89/08 P, EU:C:2009:742)

18. Predkladajúcemu súdu sa zdá, že nie spotrebiteľ by mal dokazovať firme jej vedomosť, ale firma by mala mať dôkazné bremeno, že nekonala úmyselne. Tak má veriteľ šancu dokázať len nedbanlivosť, aby sa aplikovala pre veriteľa priaznivejšia kratšia trojročná objektívna premlčacia doba. Pre predkladajúci súd sa javí ako neprijateľné odporúčanie Najvyššieho súdu použiť analógiu s trestným právom, pretože možnosti prokurátora a policajných zložiek v trestnom konaní sa vôbec nedajú porovnávať s možnosťami neinformovaných spotrebiteľov. Spotrebiteľ by okrem iného mal preukazovať vnútorné duševné kroky osôb konajúcich za veriteľa, ktoré majú niekedy pobyť aj v inej krajine.

19. A práve na tom stojí výsledok v predmetnej veci, pretože od 1.7.2016 platí na Slovensku nový procesný kódex, podľa ktorého sú súdy viazané ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu (7), medzi ktorú sa novo zaraďujú aj rozhodnutia Najvyššieho súdu, ktoré neboli odsúhlasené kolégiom Najvyššieho súdu ako judikát.

20. Ak však Súdny dvor skonštatuje (porovnateľne ako vo veci C-449/13), že je v rozpore s čl. 47 Charty a princípom efektivity, aby spotrebiteľ preukazoval na súde vedomosť osôb konajúcich za veriteľa a mieru úmyselného zavinenia o tom, že sa firma obohacuje, potom by sa aplikačná prax mohla uberať tým smerom, že nie spotrebiteľ, ale dodávateľ musí znášať dôkazné bremeno voči intenzite zavinenia. Výsledkom takéhoto procesu by bola odpoveď na otázku, či sa použije trojročná alebo desaťročná objektívna premlčacia doba. Súd zdôrazňuje, že **subjektívna dvojročná** premlčacia doba nie je problematická, pretože tá plynie od momentu nadobudnutia vedomosti na strane spotrebiteľa.

21. Súd z uvedených dôvodov kladie otázku v časti A výroku tohto uznesenia.

B.

22. Druhým procesným problémom je otázka súvisiaca s ešte nerozhodnutou prejudiciálnou otázkou vedenou na Súdnom dvore pod C-331/18, a ktorá má v predmetnej veci význam.

23. V súvislosti s prijatím novej Smernice v oblasti spotrebiteľských úverov (8) slovenský zákonodarca prevzal do novej právnej úpravy **právo spotrebiteľa** na takú náležitosť zmluvy, ktorou je **špecifikácia splátok** úveru podľa **istiny, úrokov a poplatkov**. Táto Smernica založená na plnej harmonizácii takéto pravidlo však neumožňovala zakotviť do vnútroštátneho práva. [Or.8]

24. Súdny dvor preto vo veci C-42/15 konštatoval porušenie Smernice a slovenský zákonodarca s poukazom na tento rozsudok napravil legislatívnu chybu a s účinnosťou od 1. mája 2018 zrušil problematický text zákona (slova „podľa istiny, úrokov a poplatkov“).

25. **Najvyšší súd v uznesení z 22.2.2018 č.k. 3 Cdo 146/2017** vyslovil názor, že síce zákonodarca pregnantnejším spôsobom zmenou zákona zareagoval na rozsudok Súdneho dvora, ale aj v starých veciach pred zmenou zákona treba dosiahnuť v súdnom konaní ten istý výsledok, a to eurokonformným výkladom **pôvodného ustanovenia**. Citujeme z rozsudku:

„ 29. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky.

30. Vyššie uvedené interpretačné prístupy a právne závery najvyššieho súdu sa vzťahujú na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Treba však uviesť, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (medziiným) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „ a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov “ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a “. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktorú bolo - podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu - možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jeho eurokonformným výkladom. ”

26. Predkladajúci súd plne chápe mimoriadne dôležitý cieľ, ktorý vymedzil Najvyšší súd. Aj predkladajúci súd veľmi dôsledne vždy sleduje eurokonformný výklad a cieľ Smernice. Problém spočíva v tom, ako sa tento cieľ má dosiahnuť. Totiž, kým judikatúra Súdneho dvora predpokladá pre naplnenie eurokonformného výkladu 1. použiť **výkladové metódy** a 2. použiť celý právny poriadok, aby sa dosiahol cieľ Smernice, 3. nie contra legem, tak z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu **výkladové metódy** nie sú poznateľné a nie je zrejmé, akým postupom dospel Najvyšší súd k eurokonformnému výkladu. A tak zostala dilema, či možno dosiahnuť eurokonformný výklad **bez použitia výkladových metód**. [Or.9]

27. Predkladajúci súd totiž pri použití jednotlivých výkladových metód dospel k názoru, že **eurokonformný výklad** problematickej časti zákona, ktorá priznala

právo spotrebiteľom na špecifikáciu splátok úveru, by znamenal výklad *contra legem*, pričom ide o horizontálne vzťahy medzi jednotlivcami na základe Smernice, v dôsledku čoho je priamy účinok smernice nemožný. Predkladajúci súd si uvedomuje, že pre dosiahnutie cieľa Smernice za určitých okolností možno euronekonformné ustanovenie zákona neuplatniť, no je toho názoru, že by muselo ísť o tak závažné spoločenské vzťahy, akými je napríklad diskriminácia (Rasmussen, C-441/14) či ohrozenie zdravia zamestnancov (Pfeiffer, C-397/01 až C-403/01). Predkladajúci súd je v dileme, či ochrana podnikateľov pri poskytovaní peňazí spotrebiteľom vyžaduje, aby súd konal *contra legem* a to na úrovni priameho účinku Smernice proti záujmom širokých vrstiev spotrebiteľov, na strane ktorých mohla vzniknúť dôvera v znenie zákona. Spotrebiteľia (najmä tí, ktorí sú sociálne slabí) napriek textu zákona tak prehrávajú súdne spory a súdne trovy sú častokrát značne zaťažujúce.

28. Súd dospel k záveru, že po vykonaní výkladových metód nestoja proti sebe dva výklady, kedy by bolo možné uprednostniť eurokonformný, a tak dosiahnuť cieľ Smernice aj bez zmeny textu zákona. Naopak, je evidentné, že zákonodarcu urobil chybu a chybu explicitne priznal aj v dôvodovej správe k reparujúcemu zákonu (9). Ak by súd prehliadal jasný text zákona, ktorý bol rozporný so Smernicou, konal by tak v rozpore so záujmami jednotlivcov, navyše fyzických osôb - spotrebiteľov a v rozpore s ich dôverou v text zákona. V takom prípade sa javí, že pravidlo: „*eurokonformne - Áno, contra legem - Nie*“ by prestalo platiť a nadobudlo rozmer obsolétosti. Smernica by nahradila zákon členského štátu.

29. S účinnosťou od 1. júla 2016 platí na Slovensku nový procesný kódex, podľa ktorého má relevanciu ustálená rozhodovacia prax, a za určitých okolností Najvyšší súd považuje za ustálenú rozhodovaciu prax aj také rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktoré nie je v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu a stanovísk súdov SR. Spomínané rozhodnutie Najvyššieho súdu v bode 25 napriek tomu, že pri presadzovaní eurokonformného výkladu nie je založené na vykonaní výkladových metód, tak aj tak sa stalo základom pre ustálenú rozhodovaciu prax a pre predkladajúci súd má procesnú relevanciu. Vzhľadom na diametrálne odlišný výsledok, ku ktorému dospel predkladajúci súd **po vykonaní výkladových metód**, ako aj vzhľadom na reakcie odbornej praxe (10), vznikli otázky relevancie judikatúry Súdneho dvora k nepriamemu účinku smerníc.

30. Pevnou súčasťou a dôležitým základom judikatúry Súdneho dvora pre záver o eurokonformnom výklade je **použitie a identifikovanie výkladových metód**. Berúc na to zreteľ dospel predkladajúci súd k dileme, či pri vážnych pochybnostiach o ustálenej rozhodovacej praxi, ktorú posúdil predkladajúci súd pri presadzovaní nepriameho účinku smernice ako *contra legem*, možno ospravedlniť túto ustálenú prax o eurokonformnom výklade **bez toho, aby bola založená na použití a identifikovaní výkladových metód, [Or.10] akými sú najmä teleologický výklad, autentický výklad, historický výklad, systematický výklad, logický výklad (metóda a *contrario*, metóda *reductione ad absurdum*)** a ďalšie.

31. Vyriešenie otázky má význam pre vedenie ďalšieho konania, pretože v predmetnej veci by išlo o ďalší právny dôvod (11) na vrátenie poplatku, ktorého sa LH domáha.

32. Z uvedených dôvodov predkladajúci súd kladie prejudiciálnu otázku časti B výroku tohto uznesenia.

[OMISSIS][procesné ustanovenie]

[OMISSIS] Michal Boroň

predseda senátu, sudca spravodajca

[OMISSIS]

Vysvetlivky a odkazy:

1.

[OMISSIS][**Or.11**][OMISSIS][citácia z rozsudkov Impact, C-268/06 Dominguez, C-282/10 Pfeiffer, C-397/01 až C-403/01 Cresco Investigation, C-193/17 Association de médiation sociale, C-176/12]

2.

[OMISSIS][citácia z rozsudku C-282/10 Dominguez]

3.

[OMISSIS]

[citácia z rozsudku C-377/14]

4. **Premlčacia doba podľa Občianskeho zákona č. 40/1964 Zb.;**

„§107

(1) Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

(2) Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať **rokov** odo dňa, keď k nemu došlo. "

5.

[OMISSIS][**Or.12**][OMISSIS][citácia z rozsudku C-240/98 až C-244/98]

6. **Zavinenie podľa Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.:**

10

Anonymizované znenie

„§15

Trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel'

- a) *chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo*
- b) *vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozumený.*

§16

Trestný čin je spáchaný z neobanlivosti, ak páchatel'

- a) *vedel, že môže spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí, alebo*
- b) *nevedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol. "*

7. Článok 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z.):

„(2) Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. "

8. Smernica 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS

9. Dôvody zákonodarcu na zmenu zákona po rozsudku C-42/15 :

„Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na zabezpečení súladu so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len "smernica 2008/48/ES") aj v spojitosti s úpravou náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v § 9 ods. 2. Vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté z dôvodu záverov Rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s./Klára Bíróová. V zmysle uvedeného rozsudku zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať len náležitosti výslovne uvedené v čl. 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES, a to vzhľadom k tomu, že touto smernicou sa zabezpečuje úplná harmonizácia v oblasti spotrebiteľských úverov (v článku 22 ods. 1 smernice 2008/48/ES je uvedené, že „členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice." Zmluva o spotrebiteľskom úvere môže obsahovať aj

prípadné iné zmluvné podmienky zakotvené v čl. 10 ods. 2 písm. u) smernice 2008/48/ES, avšak tieto podmienky musia byť individuálne dohodnuté so spotrebiteľom v rámci ich úverového zmluvného vzťahu, ako to vyplýva z bodu 57 predmetného rozsudku. Ustanovenie čl. 10 ods. 2 písm. u) smernice 2008/48/ES by sa nemalo podľa bodu 58 rozsudku vykladať tak, že oprávňuje členské štáty, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 uvedenej smernice. **Ak by sme predmetné ustanovenia ponechali v zákone č. 129/2010 Z. z.. Slovenská republika by išla nad rámec podmienok stanovených smernicou.** Súčasne zákon neobmedzuje veriteľa v tom, aby nad rámec zákona dohodol so spotrebiteľom doplnenie ustanovení, ktoré pomáhajú spotrebiteľovi pochopiť rozsah jeho záväzku. V záujme každého veriteľa, ktorého zámerom je zodpovedné podnikanie a poskytovanie spotrebiteľských úverov je poskytnutie čo najkomplexnejšieho rozsahu informácií. Veriteľ môže do zmluvy uviesť aj ďalšiu informáciu, napr. odplatu pre daný spotrebiteľský úver.“

10.

[OMISSIS] [Or.13] [OMISSIS][príspevok k jednotlivým výkladovým metódam WEBBER LEGAL, s.r.o.; www.najpravo.sk]

11. zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení do 1. 5. 2018:

„§4

§ 9 ods.2 Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka[OMISSIS][poznámka pod čiarou] musí obsahovať tieto náležitosti:

...k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,...

§11

(1) Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,

b) je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

12

Anonymizované znenie